

INFORMÁCIÓELŐÁLLÍTÁS, -MEGJELENÍTÉS, -TERJESZTÉS

Audiovizuális, elektronikus, optikai információhordozók

99/092

WHITE, Martin - KIBBY, Peter: Managing electronic serials in the corporate library = Man.Inf. 5.vol. 1998. 8.no. 25-26, 31.p.

Elektronikus folyóiratok kezelése vállalati könyvtárakban

Elektronikus folyóirat; Munkaszervezés

A cikk célja, hogy rávilágítson azokra a kényes pontokra, melyek a jövőben a legnagyobb odafigyelést igénylik az elektronikus publikációk terjesztésével kapcsolatban. A karácsony utáni csendes időszakban ugyanis elég nagy feltűnést keltett az a pengeváltás, mely Russel White, az Elsevier amerikai elnöke és a Purdue Egyetem munkatársai között zajlott a New York Times hasábjain. A vita tárgya az Elsevier folyóiratok növekvő ára volt. Az amerikai folyóiratok átlagosan 10%-kal lettek drágábbak 1998-ban, ami jóval magasabb az amerikai infláció mértékénél. Ebben jelentősen közrejátszott, hogy az elmúlt néhány év alatt több mint 3000 elektronikus folyóirat jelent meg, és bár ez nem egészen 5%-át teszik csak ki az összes folyóiratnak, nagyon sok közöttük a jelentős és gyakran hivatkozott tudományos periodikum. A könyvtárak, kiadók és terjesztő cégek között eddig viszonylag jól működő kapcsolatokat az elektronikus publikációk megjelenése alaposan felkavarta.

Az elektronikus folyóiratok általában PDF fájlként férhetők hozzá. A HTML verzió előállítására ugyanis sokkal bonyolultabb, ezért így általában csak a cikkek címeit és a rövid tartalmi kivonatot teszik hozzáférhetővé ebben a formában. Az elektronikus verzióknak tagadhatatlanul sok előnye van, a gyors javíthatóság, a kiegészítő információkat tartalmazó CD-ROM változathoz való kapcsolódás lehetősége, a szerzők e-mail-jének elérhetősége stb. A kérdés viszont az, hogyan lehet megállapítani ezen hozzáadott értéktöbbletek árát.

Jelentős különbség van a vállalati és a felsőoktatási felhasználók között, amire a kiadók is igyekeznek tekintettel lenni. A többfelhasználós szerződéseknek (a használati jog nem egy-egy használóra, hanem egy-egy internet-helyre vonatkozik) számos formájával kísérleteztek már eddig is, mára pedig megszületett a szóban lévő szolgáltatási szerződés brit nemzeti mintája (National Electronic Site Licence). A hálózati hozzáférés és a liszensz-szerződések bonyolultsága miatt a beszerzésnél ezek után célszerű lesz együttműködni az adott intézmény pénzügyi osztályának, jogi képviselőjének, az információtechnológiai szakembereknek, az üzleti cégeknek pedig a kutatást felügyelő munkatársnak.

A nagy terjesztők olyan web-szolgáltatásokat fejlesztettek ki, melyek segítségével a felhasználók különböző kiadók kiadványaihoz férhetnek hozzá megfelelő interfész segítségével. A kiadók egy része – pl. Elsevier, Springer, John Wiley – viszont inkább maga értékesítené termékét, így most mindannyian teljes erőbedobással próbálnak hídfőállásokat kiépíteni a piacon. Ráadásul az OVID, a Silverplatter, az OCLC új dokumentumszolgáltatási formákat ajánlanak. A felhasználónak bizony nehéz

megtalálni a legmegfelelőbb csatornát. Az olyan cégek számára, melyeknek a világon több helyen van képviselőjük, valószínűleg az a legmegfelelőbb, ha a szerződéseket a központjuk köti meg a szolgáltatóval. Külön figyelmet kell szentelniük az intranet kialakításakor, hogy megfelelő jogosultság biztosításával hogyan oldják meg az előfizetett termékekhez való hozzáférést alkalmazottaik számára.

A továbbiakban az egyetlen biztosan előrelátható fejlemény az elektronikus publikációk világában az állandó fejlődés. A folyóiratokkal kapcsolatos számos kérdés még közel sem oldódott meg, a kiadók azonban már az elektronikus monográfiák megjelentetésén törik a fejüket. Ami nyilvánvaló, az az, hogy ezután a folyóiratkezelés nem lesz olyan rutinmunka, melyet nyugodtan rá lehet bízni a legifjabb munkatársra.

(Fazokas Eszter)

Lásd még 38-39, 42, 44, 49, 61, 66, 68, 72, 99

Kommunikációs technikák

99/093

GROBLER, Lorraine - SNYMAN, Marieta: The „electronic MBL”: providing South African business

students with remote access to information = Mousaion. 16.vol. 1998. 1.no. 59-73.p. Bibliogr.

Posztgraduális képzési program elektronikus úton egy dél-afrikai egyetem kereskedelem szakos hallgatói részére

Dokumentumszolgáltatás; Együttműködés -nemzetközi; Oktatás információellátása; Számítógép-hálózat; Távoktatás

Az elektronikus adatátviteli rendszerek és a távoli hozzáférés lehetősége alkalmat adnak a távoktatási intézményeknek a földrajzi távolságok leküzdésére: a távoli hallgatók számítógép segítségével hozzáférhetnek a könyvtárak és információk világához. A dél-afrikai Unisa Graduate School of Business Leadership (SBL) az albertai (Canada) Athabasca egyetemmel együttműködve kísérleti projektet indított az MBA (Master of Business Leadership) magszteri oktatási program elektronikus „házhöz szállításához” a Lotus Notes programrendszer segítségével. Egy elektronikus dokumentumszállító rendszert fejlesztettek ki, amelynek segítségével a szükséges dokumentumokat a hallgatók rendelkezésére bocsátják. A cikk ismerteti az előzményeket, a rendszer működését és a könyvtár feladatait az elektronikus MBL-hez kapcsolódó oktatási anyag szolgáltatásával kapcsolatban.

(Autoref.)